

El temps que corre

Berliner Mauer

Joan F. Mira

Avui que escric aquest paper, els diaris expliquen que finalment s'han trobat els documents que confirmen un fet que tothom sabia: que la policia de l'Alemanya Oriental, dita República Democràtica Alemanya, tenia ordre de disparar, i disparar a matar, contra tothom qui volguera saltar el Mur de Berlín, i no solament el mur sinó tota la frontera entre el paradís socialista i l'infern capitalista, separats per parets, filferros amb punxes electrificats, trampes, gossos i metralladores. Justament aquest 13 d'agost, aniversari de l'inici de la construcció, quan començà a pujar el *Berliner Mauer*. I justament aquell 13 d'agost, ara ha fet, per tant, 46 anys, els companys de faena de la fàbrica m'explicaren molt excitats, a l'hora de la pausa, que els russos alçaven un mur a Berlín. El meu alemany, aleshores, era tan insegur com ara, però vaig entendre perfectament de què es tractava. Les cares de la classe obrera eren, això ho recorde perfectament, compungides i tristes: cap ni un no s'havia empassat l'explicació oficial del règim comunista, segons la qual el *Berliner Mauer* era una mesura *defensiva* contra l'imperialisme. Tenien clar quin era el sentit i l'objecte de la nova muralla que tallava cruelment el país en dos. La pausa, en aquella empresa siderúrgica de Düsseldorf, durava deu minuts i la fèiem al costat mateix de les màquines, no hi havia cap més lloc. Els obrers de la meua secció, tots alemanys excepte un marroquí i jo mateix, obrien la capseta d'alumini, en treien el sandvitx de pa negre amb mantega i cogombres, i s'ho engolien tot ràpidament, acompanyat de mig litre de cervesa. Habitualment parlaven poc, eren homes que ja havien viscut més del que haurien volgut viure, rarament reien. Havien fet la guerra, acabada no gaires anys abans, i la major part havien conegut el terrible front rus. Els russos i la bomba, doncs, *die Russen, die Bombe*, eren matèria de pànic, com un perill amb nom però sense límits, l'amenaça, el terror: els russos per l'experiència, la bomba atòmica, perquè llavors tothom s'hi referia com a una realitat imminent. Dels nazis no en parlaven, o no davant meu, i supose que tampoc entre ells, que ja tenien prou faena a superar l'horror que havien causat, i també el que havien patit. I aquell matí d'agost els russos construïen un mur enmig de Berlín: en realitat eren les tropes de l'Alemanya Oriental, però tant se valia, per als meus companys de fàbrica els constructors eren els russos, i en tot cas els comunistes.

S'alçava, doncs, un mur travessant Berlín i dividint Alemanya amb una gran muralla. Un mur per a separar, que és la funció dels murs interiors de les ciutats, de les societats i dels països. Al règim comunista, a l'estat dels treballadors, al país que havia suprimit la injustícia social i el capitalisme, la gent se li escapava a grapats: els afortunats ciutadans del socialisme fugien en massa cap al capitalisme opressor. La propaganda era tan barroera que hauria fet riure si no fóra que emparava la tragèdia i la mort. Perquè amb el Mur va

quedar del tot clar quina era la ratlla: la llibertat, la raó, la civilitat van quedar a l'un costat; la prepotència, la repressió, el tancament, la censura, van quedar a l'altre. I així va durar prop de trenta anys, fins que el 1989 saltà per l'aire el sistema quan la gent saltava el mur. El 1961 jo era molt jove, i els mesos d'estiu feia l'experiència d'obrer metal·lúrgic i aprenia alemany per a poder llegir les obres filosòfiques de Marx. Quines coses. La construcció del mur, aquells dies, em va fer pensar una miqueta sobre la ideologia i la realitat. Allò que no podia imaginar, ni en la pitjor fantasia, era que al meu país, anys endavant, una gent repressiva, incivil, prepotent, es dedicaria a alçar murs d'odi, d'irracionalitat, de censura i de bestiesa. A València, al País Valencià, ja fa anys que s'alça també un mur que separa la llum i la tenebra, la barroeria i la civilitat, la modèstia de la veritat i el poder de la mentida. És clar que el saltem i el saltarem, aquest Mur de València, però és molt arriscat. Allà la *Volkspolizei* disparava a matar, ací dispara amb gasos de menyspreu i d'ignorància. Quan caiga el nostre mur, però, ningú no recordarà quin dia el van començar a construir.

“A València, al País Valencià, ja fa anys que s'alça també un mur que separa la llum i la tenebra, la barroeria i la civilitat, la modèstia de la veritat i el poder de la mentida. És clar que el saltem i el saltarem, aquest Mur de València, però és molt arriscat. Allà la ‘Volkspolizei’ disparava a matar, ací dispara amb gasos de menyspreu i d'ignorància”